

Bộ giáo dục và đào tạo
Trường Đại học Ngoại Thương

Môn học: Kinh tế vĩ mô 1

Giảng viên: Phạm Xuân Trường
Khoa Kinh tế quốc tế

Email: pxt_87@hotmail.com

Sđt: 0983545429

Hà Nội, 1/2011

Nội dung môn học

- Bài 1: Giới thiệu tổng quan về kinh tế vĩ mô
- Bài 2: Các biến số vĩ mô cơ bản
- Bài 3: Tăng trưởng kinh tế
- Bài 4: Tiết kiệm, đầu tư và hệ thống tài chính
- Bài 5: Thất nghiệp
- Bài 6: Tổng cầu, tổng cung
- Bài 7: Tổng cầu và chính sách tài khóa
- Bài 8: Tiền tệ và chính sách tiền tệ
- Bài 9: Lạm phát
- Bài 10: Kinh tế vĩ mô trong nền kinh tế mở

Mục tiêu môn học

- Nắm vững lý thuyết cơ bản của kinh tế học vĩ mô (GDP, CPI, Tổng cầu-tổng cung, Thất nghiệp-lạm phát, Cán cân thanh toán)
- Dùng kiến thức vĩ mô-vi mô làm nền tảng để học các môn kinh tế học khác
- Vận dụng lý thuyết vào trong thực tiễn (hiểu thông tin về kinh tế được công bố, giải thích được hiện tượng kinh tế xảy ra, đưa ra đánh giá dự báo của bản thân về các chính sách kinh tế)

Tài liệu tham khảo

- 1 N.Gregory Mankiw, Principles of Economics, International Student Edition, Seventh edition, Worth Publisher, 2009.
- 2 Nguyễn Văn Công, Nguyên lý kinh tế vĩ mô, NXB Lao động 2006.
- 3 Frank and Bernanke, Principles of Macroeconomics, Third edition, 2007.
- 4 Glenn Hubbard and Tony O'Brien, Macroeconomics, Second edition, 2008.
- 5 D.Begg, S Fisher, R. Dorchbusch, Economics, Third edition, McGraw-Hill Book Company, 1991

(1, 2 sẽ được sử dụng như giáo trình)

Các trang web hữu ích

<http://www.gso.gov.vn/default.aspx?tabid=217>

<http://www.customs.gov.vn/Lists/TinHoatDong/TinTuc.aspx?Category=TinTuc&Page=1>

http://www.mof.gov.vn/portal/page/portal/mof_vn/1351583

<http://fia.mpi.gov.vn/Default.aspx?ctl=FIAs&TabID=4&mID=265>

<http://www.vietnamtourism.gov.vn/index.php?cat=2020>

<http://vneconomy.vn/tai-lieu.htm>

<http://www.vnep.org.vn/vi-VN/Trang-chu/.htm>

<http://pwt.econ.upenn.edu/>

http://www.oecd.org/statsportal/0,3352,en_2825_293564_1_1_1_1_1,00.html

<http://www.adb.org/Economics/>

<http://www.imf.org/external/data.htm>

<http://www.un.org/en/databases/>

<http://www.bis.org/statistics/index.htm>

<http://finance.yahoo.com/actives?e=us>

http://www.mhhe.com/economics/dornbusch8e/quizzes/quizzes_mhtml

Sách hay

- 1 The richest man in Babylon – Geogre Sclason
- 2 Naked Economics – Charles Wheelan
- 3 The Undercover Economist – Tim Harford
- 4 80/20 Principle – Richard Kock
- 5 Currency War – Song Hongbing
- 6 The exclusive quest for growth – William Easterly
- 7 Blue Ocean Strategy – Wchankim, Renee Mauborgne
- 8 Good luck – Alex Rovira, Fernando Trias de Bes
- 9 How to stop worrying and start living – Dale Carnegie
-

Bài 1 Giới thiệu tổng quan về kinh tế vĩ mô

I Nhắc lại các khái niệm quan trọng trong kinh tế học

II Tổng quan về kinh tế vĩ mô

1 Khái niệm

2 Đối tượng và phương pháp nghiên cứu

3 Hệ thống kinh tế vĩ mô

I Nhắc lại các khái niệm quan trọng trong kinh tế học

Sự khan hiếm (scarcity)

“ the situation in which unlimited wants exceed the limited resources available to fulfill those wants ”

Chi phí cơ hội (opportunity cost)

“ the value of the next-best alternative that must be forgone in order to undertake the activity ”

I Nhắc lại các khái niệm quan trọng trong kinh tế học (tiếp)

Kinh tế học (economics)

“the study of the choices people make to attain their goals, given their scarce resources”

Ba câu hỏi cơ bản mà một bất cứ một nền kinh tế nào cũng phải trả lời:

- *Sản xuất cái gì?*
- *Sản xuất như thế nào?*
- *Sản xuất cho ai?*

I Nhắc lại các khái niệm quan trọng trong kinh tế học (tiếp)

mọi nguồn lực trong xã hội đều khan hiếm

→ sự lựa chọn những nguồn lực khan hiếm đây cho các mục tiêu cụ thể

→ dẫn đến 3 câu hỏi sản xuất cái gì, sản xuất như thế nào, sản xuất cho ai

→ kinh tế học ra đời để trả lời cho 3 câu hỏi đó.

I Nhắc lại các khái niệm quan trọng trong kinh tế học (tiếp)

- Phân tích thực chứng (positive analysis): trả lời cho câu hỏi cái gì, tại sao lại như thế
- Phân tích chuẩn tắc (normative analysis): trả lời cho câu hỏi nên làm thế nào

II Tổng quan về kinh tế vĩ mô

1 Khái niệm

Kinh tế vĩ mô: là môn học nghiên cứu quá trình ra đưa ra lựa chọn của cả nền kinh tế khi đối mặt với sự khan hiếm

Kinh tế vĩ mô: là môn học nghiên cứu hoạt động tổng thể của cả nền kinh tế.

II Tổng quan về kinh tế vĩ mô (tiếp)

Đâu là vấn đề nghiên cứu của kinh tế vĩ mô, kinh tế vi mô?

- 1 Hãng FPT có nên đầu tư vào công nghệ sản xuất máy tính hay không?
- 2 Ảnh hưởng của tăng giá xăng tới doanh thu của ngành vận tải?
- 3 Chi phí đầu vào tăng có làm tăng CPI trong thời gian tới?
- 4 Năng suất lao động ảnh hưởng ra sao tới GDP?

II Tổng quan về kinh tế vĩ mô (tiếp)

2 Đối tượng và phương pháp nghiên cứu

a Đối tượng

Kinh tế vĩ mô tập trung vào 4 vấn đề quan trọng

- + Mức sản lượng - tăng trưởng kinh tế - chu kỳ kinh doanh
- + Mức giá chung - lạm phát
- + Thất nghiệp – phúc lợi xã hội
- + Thương mại quốc tế - cán cân thanh toán (cán cân thương mại) - tỷ giá hối đoái

Các câu hỏi liên quan đến 4 vấn đề trên là những câu hỏi trọng tâm mà kinh tế vĩ mô tìm cách giải quyết

II Tổng quan về kinh tế vĩ mô (tiếp)

b Phương pháp nghiên cứu

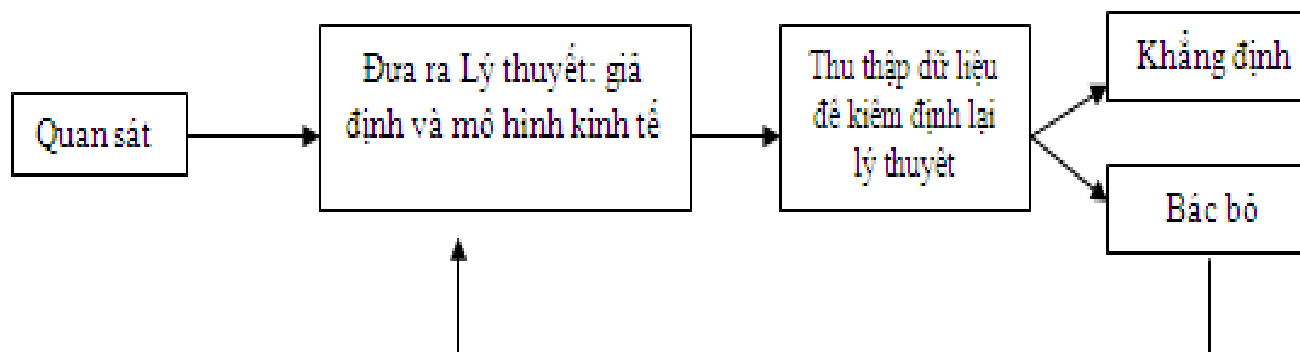
- *Phương pháp trừu tượng hóa*: đặt ra các giả định hợp lý, đơn giản hóa thực tế bằng các mô hình kinh tế
- *Phương pháp phân tích cân bằng tổng thể* (General Equilibrium) do L.Walras (1834-1910) phát triển từ năm 1874 với tác phẩm: “Elements d’economic Politque Pure (1874-1877)”: xem xét cân bằng đồng thời ở tất cả các thị trường
- *Phương pháp toán học*: diễn đạt các nguyên lý kinh tế dưới dạng phương trình toán học (kinh tế lượng)

II Tổng quan về kinh tế vĩ mô (tiếp)

b Phương pháp nghiên cứu

Các bước hình thành nên mô hình kinh tế
(economic model)

Mô hình kinh tế trung tâm trong nghiên cứu kinh tế vĩ mô đó là mô hình tổng cầu, tổng cung

II Tổng quan về kinh tế vĩ mô (tiếp)

b Phương pháp nghiên cứu

Hai đặc điểm đáng chú ý trong mô hình kinh tế

- Số liệu trong kinh tế học
- Vai trò của các giả định

II Tổng quan về kinh tế vĩ mô (tiếp)

- ? Một chiếc máy bay Boeing sẽ chứa được bao nhiêu quả bóng bàn
- ? Tại sao người ta lại làm nắp cống hình tròn mà không phải là hình vuông

II Tổng quan về kinh tế vĩ mô (tiếp)

3 Hệ thống kinh tế vĩ mô

Theo P.A.Samuelson mô tả hệ thống kinh tế vĩ mô bao gồm 3 yếu tố: đầu vào, hộp đen kinh tế, đầu ra

Đầu vào

- Những tác động từ bên ngoài, bao gồm chủ yếu các biến số phi kinh tế: Thời tiết, dân số, chiến tranh...(biến ngoại sinh)
- Những tác động từ bên trong, bao gồm hành vi kinh tế của các chủ thể + các công cụ của Nhà nước nhằm điều chỉnh hộp đen kinh tế vĩ mô, hướng tới các mục tiêu đã định trước (biến nội sinh)

II Tổng quan về kinh tế vĩ mô (tiếp)

3 Hệ thống kinh tế vĩ mô

Hộp đen kinh tế: yếu tố trung tâm của hệ thống, hoạt động của hộp đen như thế nào sẽ quyết định chất lượng đầu ra. Hai lực lượng quyết định hoạt động của hộp đen là: tổng cầu, tổng cung

- **Tổng cầu** là tổng sản lượng trong nước mà các tác nhân kinh tế (hộ gia đình, hãng, chính phủ, người nước ngoài) sẵn sàng và có khả năng mua tại mỗi mức giá nhất định.

Các yếu tố tác động đến tổng cầu bao gồm giá cả, thu nhập, lãi suất, niềm tin vào nền kinh tế...

- **Tổng cung** là tổng sản lượng trong nước mà các doanh nghiệp sẵn sàng và có khả năng cung ứng tại mỗi mức giá nhất định.

Các yếu tố tác động đến tổng cung bao gồm lao động, tài nguyên thiên nhiên, lượng tư bản đầu tư, khoa học công nghệ...

II Tổng quan về kinh tế vĩ mô (tiếp)

3 Hệ thống kinh tế vĩ mô

Đầu ra

- Sản lượng
- Việc làm
- Mức giá cả
- Xuất nhập khẩu

II Tổng quan về kinh tế vĩ mô (tiếp)

4 Mục tiêu và công cụ điều tiết của chính phủ trong kinh tế vĩ mô

- Mục tiêu

- + *Mục tiêu sản lượng*: đạt được sản lượng thực tế cao, tốc độ tăng trưởng kinh tế cao và vững chắc.
- + *Mục tiêu việc làm*: tạo được càng nhiều việc làm càng tốt, hạ thấp tỷ lệ thất nghiệp
- + *Mục tiêu ổn định giá cả*: hạ thấp và kiểm soát được lạm phát trong điều kiện thị trường tự do
- + *Mục tiêu kinh tế đối ngoại*: ổn định tỷ giá hối đoái, cân bằng cán cân thanh toán
- + *Mục tiêu công bằng*: phân phối thu nhập công bằng, hạn chế bất bình đẳng trong xã hội

II Tổng quan về kinh tế vĩ mô (tiếp)

4 Mục tiêu và công cụ điều tiết của chính phủ trong kinh tế vĩ mô

- Chính sách

- + *Chính sách tài khóa*: là những chính sách tác động đến chi tiêu chính phủ và nguồn thu từ thuế, từ đó hướng nền kinh tế vào mức sản lượng và việc làm mong muốn
- + *Chính sách tiền tệ*: là những chính sách tác động đến lượng cung tiền và lãi suất từ đó điều tiết đầu tư tư nhân hướng nền kinh tế vào mức sản lượng và việc làm mong muốn

II Tổng quan về kinh tế vĩ mô (tiếp)

4 Mục tiêu và công cụ điều tiết của chính phủ trong kinh tế vĩ mô

- + *Chính sách thu nhập*: là những biện pháp mà chính phủ sử dụng để tác động đến tiền công, giá cả nhằm kiềm chế lạm phát (duy trì mức thu nhập thực tế của người dân) và phân phối thu nhập toàn xã hội một cách công bằng hơn
- + *Chính sách kinh tế đối ngoại*: là những biện pháp mà chính phủ sử dụng để giữ cho thị trường hối đoái cân bằng, cùng với các quy định về hàng rào thuế quan, phi thuế quan tác động đến hoạt động xuất nhập khẩu

Chính sách nào?

- Thủ tướng Chính phủ vừa ký ban hành nghị định quy định chi tiết thi hành một số điều của ***Pháp lệnh Giá***. Theo đó, ***14 danh mục hàng hóa, dịch vụ thực hiện bình ổn giá gồm***: xăng, dầu; xi măng; thép xây dựng; khí hóa lỏng; phân bón hóa học; thóc, gạo; muối; đường; sữa; thuốc bảo vệ thực vật; một số thuốc thú y; thuốc phòng – chữa bệnh cho người thuộc danh mục thuốc chữa bệnh chủ yếu; cước vận chuyển hành khách bằng đường sắt loại ghế ngồi cứng; một số thức ăn chăn nuôi gia súc. ***Nghị định cũng quy định 18 danh mục tài sản, hàng hóa dịch vụ do Nhà nước định giá***, trong đó quan trọng nhất là đất đai, mặt nước; nhà thuộc sở hữu Nhà nước, nhà ở xã hội và nhà ở công vụ; điện; nước sạch cho sinh hoạt; thuốc phòng và chữa bệnh cho người do ngân sách Nhà nước và bảo hiểm y tế chi trả...

Chính sách nào?

Theo đó, gói kích cầu tương đương 8 tỷ USD được chi thành 8 phần có các giá trị khác nhau. Cụ thể các phần của gói kích cầu này bao gồm:

Thứ nhất, hỗ trợ lãi suất vay vốn tín dụng khoảng 17.000 tỷ đồng.

Thứ hai, tạm hoãn không thu hồi vốn đầu tư xây dựng cơ bản ứng trước khoảng 3.400 tỷ đồng.

Thứ ba, ứng trước ngân sách nhà nước để thực hiện một số dự án cấp bách khoảng 37.200 tỷ đồng.

Thứ tư, chuyển nguồn vốn đầu tư kế hoạch năm 2008 sang năm 2009 khoảng 30.200 tỷ đồng.

Thứ năm, phát hành thêm trái phiếu Chính phủ khoảng 20.000 tỷ đồng.

Thứ sáu, thực hiện chính sách giảm thuế khoảng 28.000 tỷ đồng.

Thứ bảy, tăng thêm dư nợ bảo lãnh tín dụng cho doanh nghiệp khoảng 17.000 tỷ đồng.

Thứ tám, các khoản chi kích cầu khác nhằm ngăn chặn suy giảm kinh tế, đảm bảo an sinh xã hội khoảng 7.200 tỷ đồng.

Các thuật ngữ quan trọng

- Sự khan hiếm (scarcity)
- Chi phí cơ hội (opportunity cost)
- Kinh tế học (economics)
- Kinh tế học vĩ mô (macroeconomics)
- Phân tích thực chứng (positive analysis)
- Phân tích chuẩn tắc (normative analysis)
- Mô hình kinh tế (economic model)
- Hệ thống kinh tế vĩ mô (macroeconomic system)